Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיזעס בלאט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — הב. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — הב. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.

פר"ם אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — הב. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 הב. ע. וו.
פיערטעליעה' 2 גולד. 5 קר. ע. וו.

אויף דיזער צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פ ר ע נ ו מ ע ר י ר ן
אונד דער פרענומעראנדאנס-שפעדיטן
בענענגט מיט דעם עפעדאנגע דעם
ערסטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פ ע ס ט
וואיצנער בולווארד נומ' 29
וואהרן מאן אויך דיא פרענומעראנ-
דאס-בלעדער צו זעגען בעלאנגט.

Nr. 22. דרייצעהנטער יאהרגאנג. פעסט, מאנטאג כב אדר א' ה.תרמ"א. Pest, den 21. Feber 1881.

דייטשלאנד ווילל פריעדען.

מאן שרייט אונד לערמט נור זאלאנגע ביז מאן ניכט זאגט איזט; דער זאגטע ווילל רוהיג, אונד נור דער הונגריגע שטרעבט נאך קריעג אדער רע-וואלוציאן, אום וועהרענד דער פערווירונג עטוואס צור שטיללונג זיינעס הונגערס פינדען צו קאנגען. דייטשלאנד, וועלכעס אין דען יאהרען 1864, 1866 אונד 1870 דער הויפט-פריעדענסשטאטער איראאפא'ס וואר, ווייל עס עבען נאך זיינער איניהייט אונד גראס הונגערטיג, איזט נון עגדלך, דא עס פאללקאמ-מען גזעטצטיג וואירד, צו איינעם שטאאטע גע-וואירדען, וועלכער דען פריעדען איראפא'ס דיק-טירט. אונד אין דער טהאט איזט דייטשלאנד דער איניגע שטאאט אין איראפא, דער קיינען גרונד האט, נאך איינער וויטערען פערגראסערונג אונד איסדעהנונג צו טראכטען, דא ער אין איינער קור-צען צייט צו איינער איסערארדענטליכען גראסע גערااننטע, יעדער אנדערע שטאאט דעגקט, דורך איינען קריעג עטוואס געווינגען צו קאנגען. זא צום בייספיעל האבבסבורג איטאליען, דיא פערווירונג איינעס גראסערען קריעגעס, אין יעלכען אויך עסטערייך הינגעריססען וועדרען קאנגטע, דאצו צו בענוט-צען, אום דיא זידליכען פראווינצען עסטערייכס אן זיך צו ריסען. רוסלאנד וועדער דענגט נאך אזו-מער אן דיא עראבערונג דעס אריענטעס אונד עבענ-פאללס אן דיא שווערבונג עסטערייכס. ענגלאנד וועדער דענגט אן דיא שווערבונג רוסלאנדס, אום זייגע בעזיטצונגען אין אזיען עהער בעפעסטיגען אונד איסדערגנגען צו קאנגען — אונד פראנקרייך טראכ-טעט פארטווערהענד, יעדע געלעגענהייט דאצו צו בענוטצען, אום דיא צווייא פראווינצען, עלזאס אונד לאטהרינגען, צוריקצוערא בערן. קורץ, יעדער שטאאט העטטע בייא איינעם קריעגע עטוואס צו דאבבען, נור דייטשלאנד אללין העטטע צו פרכטען.

אלס פאר איינען אהרען פרים ביסמארק איך דייטשלאנד מיט רוסלאנד ענטצוויען וואללטע אונד דען דייטשען קאיזער דאצו דרענגטע, איך רוסלאנד צו צוכטיגען, דא זאגטע קאיזער ווילהעלם: איך האבע פיר דייטשלאנד אין מיינען אל-טען טאגען גענג געגאהן; נון ווילל איך דען קוצגען רעסט מיינער לעבענס-אהרע אין פריעדען פערלע-בען!" — דער דייטשע קאיזער איזט דער אנגעל דעס רוסישען קאיזערס אונד אהם איך זאגטע איין פערזאנלעכער פריינד; ער וואללטע אהערע אין דיע-זער אנגעלעגענהייט זיינעס ריסספעקטעלער ניכט נאכגעבען. ער וואללטע פעלמעהר פריעדען מיט רוסלאנד אונד פרייגדישאפט מיט עסטערייך-אונגארן אונד איך גרונד דיזעס וואגיעס איזט איך דער דר יא-קאיזער-בונד געשפאפפט וואירדען.

דער שלוס דער דייטשען טראנערדיע, דערען פריעדענס-פערזיכערונגען ווير אום פארגיגען בלאטע דאס פערווערנטע, לעטעטע וואר שלאן; דאס דייטשע ווייר ווייר זיך פריעדליכער אונד וואהלווולענדער בעצעהונגען צו אללען איינע-טיגען שטאאטען אום אללעגעטיגען. דיא פערזאנליכע פריינדשאפט אין יעלכער ווייר (קאיזער ווילהעלם) צו דען קאיזערן פאן רוסלאנד אונד עסטערייך-אונ-גארן שטעהען, איבט איך אזדען אינפלוס איך דאס פאלטיש פריינדליכע פערהעלטנים אונזערער נאכבארשטאאטען; רוסלאנד אונד עסטערייך-אונ-גארן, אונטער דען איראפאישען גראס-מעכטען עקסיסטירען עטצט אין דען וויכטיגערן אנגעלעגענ-הייטען דיעזע זא שרעקליכען מיינונגס-פערשיעדענ-הייטען מעהר; זיא שטיממען פעלמעהר דארין איבעראין, דאס יעטצט דער פריעדע אין איראפא ערהאלטען ווערדען מיססע. דורך דיזען איינשטימ-מונגען וואונש נאך פריעדען ווירד עס דען איראפא-אישען גראפ-מעכטען מיט פערא'ינגטען קריעגטע; געלינגען, אויך עטווא איינע טהיללווייזע שטאיזונג דעס פריעדענס אין איראפא (נעמליך דען נריעכיש-טירקישען קריעג) צו פערהינדערן. אונד ווענן דיעזע פערהינדערונג ניכט מעהר מאנליך וויין זאללטע, זא ווירד יעדענפאללס דער נריעכיש-טירקישע קריעג זא בעשרענקט ווערדען, דאס דייטשלאנד אונד דעססען נאכבארן היעפאן ניכט בערהרט ווערדען."

דאס זינד דיא פריעדענס-פערזיכערונגען דעס דייטשען קאיזערס אין דיעזער טראנערדע. דארי-בער ווירדע זיך וואהל יעדער פריעדענספריינד פריי-ען — ווענן נור ניכט דער דייטשע קאיזער ווידער דיעזער דיעזער גראסען פריינדשאפט מיט רוסלאנד ערווערבט העטטע; ווענן דייטשלאנד ווירקליך אין פריעדענס-שטאאט איזט, זא מאכטע מאן אינס אין ווילהעלם געזעלשאפט איממער זעהען, נור ניכט מיט רוס-לאנד. אין לעטצטערער צייט וואירדע דעס דריטע-קאיזער-בונדנישסס ווענג ערווענט, נאמענטליך דייטשעס רוסלאנד דען פערטראג פאן סאן-שטעפאנא גענען דען וויללען אללער מעכטע געשלאססען, אונד נון קאממט קאיזער ווילהעלם מיט דיעזער טראנערדע אונד פרישט דיעזען בונד מיט רוסלאנד פאן נייעס אויף. דיעזען בונד בענוטצט רוסלאנד אים אהדער 1876 צום קריעגע גגען דיא טירקייא, אונד מאן פרכטעט, דאס רוסלאנד ערטצט ווידער אים דיעזעס בונדע בייס נריעכיש-טירקישען קריעגע נוטצען צוהען ווערדע, ווערע נון דיא פריינדשאפט צווישען דייטשלאנד אונד עסטערייך-אונגארן אינע ווירקליכע אונד איפריכטיגע, זא ווירדע מאן אלס דען דייטשען אין דיעזעס פריינדשאפטס-בונדע ל-בער עגגלאנד אדער פראנקרייך — נור ניכט רוס-לאנד זעהען: איינע פריינדשאפט צווישען דייטש-לאנד אונד פראנקרייך ווירדע עדער אויך דיא בע-פעסטיגונג דעס פריעדענס דייטש; אונד ווענן שאן צווישען דייטשלאנד אונד פראנקרייך קיינע ווייגע פריינדשאפט מאנליך איזט — וואהרס ניכט מיט עגגלאנד?

איינמאל האט רוסלאנד דען בונד מיט דייטש-לאנד אונד עסטערייך-אונגארן דאצו מיסבריכט, אום דען פערטראג פאן סאן-שטעפאנא צו שטאנדע צו בייגגען, נון איזט צו בעזאהגען, דאס ווענן רוס-לאנד אויך אין בונדנים מיט דיעזען ביידען מעכ-טען זיך ششטעגען לאנגען, עס דעסטא עהער וואהנ-ווירד, קאנסטאנטינאפעל אן זיך צו רייסען, וואהנ-אין געגאלטעער איראפאישער קריעג ווירקליך אנפעטיילך ווערע;

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

"(ק ר א נ פ ר י נ ץ ר ו ד א ל פ א ן ע נ ג ל ט ע ן.) דעס "וויענער טאגבלאטס" ווירד אים אלעקסאנדרען פאם 18-טען דיעזעס טעלע-גראפירט: דייטשע לאנגטע דאס שיף מיט זייגער האהייט, דעס קראנפרינצען רודאלף, אין אינזעדעס האפען אן, דער שטאדט-אבערבורגערמייסטער אי-בערייכטע דעס קראנפרינצען, זאבאלד ער אנס לאנד גגעשטיגען, איינע בעגלייטונגס-וויעגע אים נאכגעגאנגען; דייטשלאנד אונד עסטערייך-אונ-גארן, אונטער דען איראפאישען גראס-מעכטען עקסיסטירען עטצט אין דען וויכטיגערן אנגעלעגענ-הייטען דיעזע זא שרעקליכען מיינונגס-פערשיעדענ-הייטען מעהר; זיא שטיממען פעלמעהר דארין

ראן ענטזעגדעט וואירדע, אים זיינע האהייט אין אלעקסאנדרען אום נאמען דעס קהערווייז צו בע-גריסען. אלס דער קראנפרינץ פיר דיעזען עמפפאנג דאנקטע, פיהר ער דירעקט אין דען פאלאסט דעס ירדישען באנקהויז-אינהאבערס מ נ ש ה, וואו ער אבשטיגע-קוארטיער נאהם. אלס דער קראנפרינץ זיין ציממער בעטראט, פאנד ער איך זיינעס טישע אין האבסט פראכטפאלל אים גגעשטאטעטעס, מיט דיאמאנטען בעזעטצטעס „אלבום", אין וועלכעס אללע מערקווירדיגקייטען פאן אלעקסאנדרען אב-גגעבילדעט וואירען. איך דער טאפעל דעס אלבומס בעפאנדען זיך פאלגענדע וואירטע אין גאלדענען בוכשטאבען: „צום אנדענקען אן דען בעזוך זיינער האהייט דעס קראנפרינצען רודאלף פאן זיינעס אינ-טערטהענען דעגער מ נ ש ה." דער קראנ-פרינץ וואר איבער דיעזעס ציבען איפריכטיגער פערעהרונג זייטענס אינעס יידישען באנקהויז-אינ-האבערס אין עגיפטען האבערפריינ. נאכמיטטאגס עמפפינג דער קראנפרינץ אינע דעפוטאציאן דער עסטערייכ-אונגארישען אינטערטהאנען אין אלעק-סאנדרען, דיא אהם אונטער פיהרונג דעס קאנזולס ג ר י נ ע אינע פראכטפאללע בעגלייטונגס-אדרעססע איך אינער זילבערנען שיסעל איבער-ריכטע. דער קראנפרינץ דאנקטע אונד פערשיראך, איך זיינער הוקרייזע אין אלעקסאנדרען מעהרערע טאגע צו פערווייללן. הערערך עמפפינג זיינע האה-הייט אינע דעגטאציאן דער יידישען קולטוס-גע-מינדע, בעשטעהענד אום צוויא מיטגליעדערן דעס פארשטאנדעס אונד דעס אבערראבינער ר' דוד פ א ר ד א. דיא דעפוטאציאן אבערריכטע אום נאמען דער נעזאממטען יידענהייט עגיפטענס זי-נער האהייט אינע בעגלייטונגס- אונד וויל-קאממענס-אדרעססע אין אטאליענישער שפראכע געבסט אינעס זעהר היבש גגעאר בייטעטען „זילבער-סעריס" אלס האבצייטס-געשענק. דער קראנפרינץ דאנקטע אונד זאגטע אונטער אנדערעם: „עס פריט מיך איסעראדענטליך, איבערהאלל דיא איבערצי-גונג צו גגעיגגען, דאס דיא יידען אויך איסערהאלב עסטערייכ-אונגארנס פאללער טייל זינד פיר דאס האבסבורגישע מאנארכען-הויז. — פאר קורצעס וואר עס אינע דעפוטאציאן אום ט ר י פ א ל י ס, דיא אין זיינ ערישען, אום אירע גלוקווינשע אונד האבצייטס - גגעשענקע צו איבערריכען. עטצט איזט עס דיא יידענהייט ע ג י פ ט ע ג נ ס, וועל-כע דאס גליכע טהוט. הייטע איזט דער האב-צייטס-טאג, גיכט איינמאל נאך פעסט בעשטעמט, עבענ דיא יידען זינד עס, וועלכע מיך אום פאהרה-נין מיט האבצייטס-געשענקען איבערראשען. אך נעהמט דיעזע גערינג אן. אלס צייכען איפריכטיגער ערגעבענהייט, איך בייטעט דיא גגעפרייטע דעפוטא-ציאן, עס אללען אהרען גלויבענסגענאסسען אין עגיפטען בעקאנגט צו גגעבען, דאסס דאס עסטער-ייכישע הערשער-הויז איממער בעייטיג זיין ווירד, פיר דיא יידען, וא איממער דיעס נאמהנ. וועדרען זאללטע, מיט קראפט איינגעטרעטען!" — דיא דעפו-טאציאן ווירד מיט גגעדיגען ווארטען עגגלאס-סען. — פאן הויר בעגיבט זיך זיינע האהייט נאך קאירא, וא דער קהערווייז פיר דעססען פיריר-ליכען עמפפאנג דיא גלענצענדסטען פאר בעגי-טונגען געטראפפען. — איינע דעפעשע אים קאנ-סטאנטינאפעל פאם 19-טען דיעזעס מעלדעט: דער קראנפרינץ ווירד זיך פאן ירושלים נאך בית לחם בעגעבען אונד איר דיא גראבס-שטעטע רחעלס (קבר של רחל אמנו ע"ה) בעזוכען. — אין דיא דאפפעל-האהלע (מערת המכפלה) ווירד ער ניכט

18 20 Akeis

וואהרשיינלך רעכטצייטיג נאך הויזע נעאיילט, ווייל זיא קיינע 5 קרייצער אין דער טאשע האטטען אום דעם הויז-מייסטער שפער-געלד צו צאהלען.

* (רוב-פערזוך געגען איינען לעהרער.) אים באני (ראאבער קאמיטאט) ווירד בעריכטעט: „פאר איינגיגן מאנגן דראנג אין מאנן דעם נאכטס אין דאס שלאפצימער דעם הויזוגען יידישען שלעהרערס. דיעזער לאג אין דינעם בעטטע שלאפענד. דער ריבער אבערפיעל נון דען שלאפענדן אונד וואללטע איהן ערווירגען. קיים ערוואכטע. ענטרים זיך דער לעהרער דער גע-וואלט דעם ריבערס. שפראנג פאם בעטטע איך אונד פערזוכטע זיינעם אנגריפער איינען געוואל-טיגען הויעם אם קאפפע. דאס דיעזער צו טיטעלן בענאנן. דער ריבער שלוג אין פענסטער אין אונד ענטקאם אין דיעזער וויינע אים פריי הויס. צום אונגלוקע פיר איהן פיעל איהם ערארד דער הוש פאם קאפפע, דען מאן זאגליך אלס דאס איינגי-טהום איינעם געוויססען אלעקאנדער קיש ערראנגי-טע. עס איזט דיעס אין ארבייטער, זאהן איינער ארמען ווייטוע אונד ערסט צוואנזיג יאהרע אלט. דערזעלבע וואהרד נאטירליך אלסבאלד פערהאפ-טעט. דיעזען ריבע-פערזוך לאנגטע ער נאטירליך ניכט לייגגען. אללין דורך דען דזממען איינאללד. איינען יידישען שולמייסטער בעריכטען צו וואללען, דעם ער האבסטענס איינע ארמזעליגע ציינגיססע דעטטע וועגגעהמען לאנגען, פיעל קיש אין אין געוואלט-געם אונגלוק, איים דעם ער זיך איממער דעטטען ווירד. פאר קוריצעם איזט געמליך דיער איך אין יינגער שטאדט-בורשע פלאטצליך פערשוואונדען, מאן שאפפטע נון פערדאכט, דאס קיש פעללייכט איך דער מארדער דיעזעס בורשען זיין דיפפטע. בים פערהארע לייגגעטע קיש ערפאר מיט גראסער הארטנעקיגקייט איבער דאס פערשווינדען דעם בורשען עטוואס צו ווייסען. מאן לייעס נון אין דער וואהנונג דעם קיש איינע שטרייגגע הייז-דורזוכונג פאר-נעהמען. ריכטיג וואהרד דיא לייכע דעם יינגען בורשען אים שטאללע פערגראבען איינגעפונדען. עטצט געשטאנד קיש אין, דאס ער דען קנאבען ערמארדעט האבע, אים איהם דאס וויינינג געלד. דאס ער בעוואס, וועגרייבען צו קאנגען. — וויא עס שיינט, פעללענגט זיך דיעזער קיש איים לייטער לייטע, דיא וויינינג געלד האטטעדע. ערסט ערמארדע-טע ער איינען שטאלל-בורשען, דאנן איבערפיעל ער זאגאר איינען ארמען יידישען לעהרער. מאן זוכטע אללא, דאס דיעזער ריב-מארדער נאנינ בע-שיידענע אנשפריכע האטטע. פאר-הער גלויבטע מאן, דאס אין לעהרער פאר עדעם אנגרייפ זיי-טענס איינעס ריב-מארדעס געשטעט זיא. דא אין ריבער זיך דאך ניכט עטוא אין לעהרער-דיפלאם ווירד אנאיגנען וואללען. נון זיעהט מאן, דאס עס איך זאלך בעשיידענע ריבער גיבט, דיא עס דער מידע ווערטה האלטען, איך איינען ארמען שללעהרער צו איבערפאללען!

* (איין געוואלטיגער מארד-איבערפאל.) עראיגנעטע זיך הייר געס-טערן אם העלל-ליכטען טאגע איים אפפענער שטראאסע, וועלכער אנגעהיערעס איפזוהען ער-רעגט. ווייר ווערדען דען פאלל אין געכסטער ניממער איפזוהרליך מיטטהיילען.

פערלאוזונג.

דער סטאנים לויער-לאזע.

בייא דער אם 15-טען פעברער פארגעגאנגענען ציעהונג פיעל דער הייפטטרעפפער מיט 8000 גולד איים נו' 5734; פערנער געוויינען יע 400 גולד' נומ' 23513 14493; יע 50 גולד' נומ' 6280 6460 7445 9769 18859 14773 אונד 24334.

געשעפטבעריכט.

פעסטער פריזע.

נעטרייד-געשעפט. פאן וויייצען וואר נעסטערן וויעניג צו מארקטע געבראכט, דער פערקייף וואר שווארר. — 6000 מעטרצ' וואורדען פערקייפט.

וויייצען, מהיים- 100 מטרצ' 78, קילא 12,67½ גולד. 100 מטרצ' 77,8 קילא 12,60 גול. — 200 מטרצ' 77,5 קילא 12.25 גולד. — פעסטער-באדען 200 מטרצ' 78,4 קילא 12.40 גולד. 100 מטרצ' 77,4 ק' 12.05 גול. — 200 מטרצ' 77.2 ק' 12.25 גול. 100 מטרצ' 76. קילא —12. גולד. 100 מטרצ' 75. קילא 11.75 גולד. — 100 מטרצ' 73. קילא —11. גולדען. 100 מטרצ' 77.2 קילא 11,60 גולדען. 100 מטצ' 75,5 ק' 10.50 גול. 100 מטרצ' 77 ק' —12 גולד. 500 מטרצ' 76.5 ק' 11.97 גולד. 150 מטרצ' 77. ק' —11, גול. (אללעס פער דרייא מאנאטע.)

קוקורוזן 5,55 5.60 גול.

נערסטע —7.—7.40 גולד.

האפער 6.35 גולד.

וויייצען פער פריה-יאהר 11,08—11,10 גול.

האפער פער פריה-יאהר 6,32½ — 6,37½ גולד.

קוקורוזן באנאטע פער מאי-יוני 1881, 5.88—5,90 גולד.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט. בייא דער אם 17-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען וואכנ-מארקטע וואורדען 1486 שטיק גראס- אונד 1308 קליינ-פיעה צו מארקטע געבראכט. דיעאען וואורדען פערקייפט: 11 שטיק שטערע, פער שטיק פאן 69 — 142 גולדען — 715 אכסען דאס מאאר פאן 195 — 345 גולד. 543 קיהע, דאס מאאר פאן 120—265 גולד. 135 מעלק-קיהע דאס שטיק פאן 60—186 גול. 62 שטיק בייפעל, דאס מאאר צו 160—236 גול., 532 שטיק קעלבער, דאס שטיק פאן 14—38 גולד. 776 שטיק שאפפע דאס מאאר 4½—7 גול. — פריייז פער 100 קילא: אכסענ-פלייש 47—51 גולד- קוה-פלייש 45 — 49 גולד., קאלב-פלייש 60 — 80 גולד ביפפעל-פלייש 42—44 גולד.

לאפטאא-ציעהונג פאם 16-טען פעבער 1881.

ברינן	24	23	1	25
				34

פעראנטווארטליכער רעדאקטער: מאיר בר-ריז.

אנצייגען.

אן דיא לאבל. יידישען קולטוספאריינ'ען!

איין שו"ב מומחה וויא אלקים באמת, תלמיד חכם מופלג חריף ובקי, מוסמך בהתרת הוראה מאת גאונים וקדושים במרוצתכי הו"ר- וועלכער איך בעל תפלה ובעל קורא אונד איין איינגעציינגעטער מוהל איזט, איך דיא פעהיגקייט בעזוטצט, דאס געמיינדע-גאטאריאט אין אונגאריישער אונד דייטשער שפראא-כע צו פרהרען, וכמ אין דיעזען וויגען קייאליפיקא-ציאנען מאגליכט באלד איינע אנשטעללונג. נעהמ-רע איינקומפט ערהאלען הרב הגאון האמתי בקש"ת מו"ה מנחם מענדיל פאאגעטר נו' אב"ד דק"ק דעגש ע"א וחרב המאוה"ג צדק' בבור בקש"ת מוה' הלל פאללאק נו' אב"ד דק"ק סאס-רעגען יצ"ו. — אן וועלכען לעטצטערען ראבבינער אין Szász-Régen (7 בי'רגען) דיא יאהרלעניגטען אונטראגע בעריפפ ווייטערבעפארדערונג צו ארדרעסירען זונד. 2—2

קאנקורז.

אין דער הייעזיגען איזר. ארטה, געמיינדע איזט דיא שטעללע איינעס ערסטען שוחט ובודק מומחה, דער איין טיכטיגער בעל תפלה וקורא זיין מיס, מיט דעם יאהרעסגעהאלטע פאן 400 פל.ג.ו. יאממט פייער וואהנונג אונד עמאלומענטען פאר ר"ח אייר הבע"ל צו בעזעטצען. בעווערבער, דיא קבלות אונד מאראל-טעטם-ציינגיססע פאן דר"א אנערקאנגטען ארטה. ראבבינען פארצייגען קאנגען, מאגען צור פראבע ערשיינען; דעם אקעפטערטען ווערדען דיא רייזע שפעזען פערגיטיגט.

H. Nádudvar אדר ראשון תרמ"א לפ"ק.

זיגמונד פראנק פרעזעס.

כשר יין של פסח.

ווייר בעעהרען אונס היעמיט אינזערען ווייג-קייפערן האפליכסט אנצוצייגען, דאס ווייר איך היעיר אין דער לאגע זינד, גוטע אונד בילליגע וויינע של פסח זאיאהל ראשה. שללער אלס איך ווייס אם לאנגער צו האבען אונד אפפערירען גליכצייטיג אינזערען ועלבסטע-ערצייגען טרעבער-בראנטווייין של פסח פאם בעסטען געשמאק אונד אראמא. זא. וואהל דיא וויינע וויא איך בראנטווייינע זינד אי-נגער פעסטינג. פייין-קוראנטע ווערדען איך פער-לאנגען צייגעשיקט. אכטונגספאלל

מ' לאנגעס זאהן, אללאק, (סרמיען).

בעה"ו באתי להודיע כי רבני הגל"ל אינם צריכים חזוק וכל ירא ד' ויכל לסמוך על היין והייש שלו שנעשה בהכשר גמור וחמ"א יחיי לשותיו ויוכה ליין המשומר בענכי באתי על החתום פה אללאק ר"ח אדר ראשון תרמ"א לפ"ק

2—? ה"ק יקותיאל זלמן קארז

חופ"ק וחגליל יע"א.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע	קוואלשעע פר. הונדערט	פער פר. הונדערט קילאגראאם
וויייצען		
נאדראאנגאריש נייער	74	—.——.—
„ „ „	75	11.25—11.35
„ „ „	76	11.45—11.55
„ „ „	77	11.60—11.65
„ „ „	78	11.70—11.75
„ „ „	79	11.85—11.95
„ „ „	80	12.——12.10
פעסטער באדען	—	—.——.—
„ „ „	75	11.60—11.70
„ „ „	76	11.80—11.90
„ „ „	77	12.——12.05
„ „ „	78	12.10—12.15
„ „ „	79	12.20—12.30
„ „ „	80	12.35—12.40
מהיים	—	—.——.—
„ „ „	75	11.70—11.85
„ „ „	76	11.95—12.05
„ „ „	77	12.15—12.30
„ „ „	78	12.50—12.60
„ „ „	79	12.65—12.70
„ „ „	80	12.75—12.80
וויייסענבורגער	75	11.70—11.85
„ „ „	76	11.95—12.05
„ „ „	77	12.15—12.30
„ „ „	78	12.50—12.60
„ „ „	79	12.65—12.70
„ „ „	80	12.75—12.80

פריכטע	קוואלשעע פר. הונדערט	פער פר. הונדערט קילאגראאם
קארן	72	10.20—9.95
נערסטע מאלץ	62	—.——.—
נערסטע מיטטער	62	6.70—6.40
האפער	40	6.40—6.20
קוקורוץ באנאטע	75	5.75—5.70
אדרעטע	73	5.70—5.65
הירזע	—	5.80—5.60

		פער הונדערט קילאגראאם
וויייצען	פער אקטאבער	—.—
	„	—.—
	„ פיעבראר	11.10
קוקורוץ	„	5.86
נערסטע	„	—.—
האפער	„	6.36
	„	—.—
	„ רעפס	—.—

באללען-מעהל

		קי.	סל.
דער באללען צו 100 קילאגראאם פיר זאק	נומער 0	—	22
	„ 1	21	40
	„ 2	20	80
	„ 3	20	20
	„ 4	19	40
	„ 5	18	40
	„ 6	16	80
	„ 7	15	80
	„ 8	14	80
	„ 8½	13	60

שפירריטוס: אלטע מעסטאדע פרעמדקעס 32 | 75
נייע מאראשפעל 31 | —

קורז-טאבעללע פאם 12 פעבער.

געלדקורז	קי.	סל.
וולכעראישאא	—	100
דוקאטען	5	55
עסטערייכישאא 8 גולדען גאלד		
שטיק (20 פראנק)	9	34
נאפולעאנדאר	9	34
דייטשע רייכסבאנקנאטען	57	65
20 מארקשטיק	11	52
פאפיערגולד	1	23

לאזע.	קי.	סל.
1854-ער פרעזענטזע שטאאטסלאזע	—	121
1860-ער „ נאטצע	130	50
דעטטע „ האלבע	132	75
1864-ער לאזע צו 100 גולדען	—	175
דעטטע „ 50 „ „	174	—
ראטה קרוזשיטזע	—	27
מיילענלאזע	24	40
בוראפעשטער לאזע	24	50
אונגאריש אייזענבאהן-אקטיען	179	75
קלאוזענבורגער לאזע 40 גולדען	40	50
דאנאוראנפפרייפפאארלאזע	105	—
אינבראוקער לאזע	24	50
דרעזדנער לאזע צו 10 גולדען	17	50
ראשאוער לאזע „ 20 „	20	25
אלטער לאזע „ 40 „	11	—
מאלמסי לאזע „ 40 „	40	—
הייזלער לאזע „ 10 „	18	50
מאאבלאזע „ 40 „	49	50
וואלצענלאזע לאזע „ 20 „	22	—
מס-לוזנאאס לאזע „ 40 „	16	25

יעריטד-פאאיערע	קי.	סל.
אונגאריש נאלרעגעל	110	80
אונגאריש מאאסלרעגעל	80	65
אונגאריש ווינטערלאאסענגען . . .	—	97
מעסטעריראאנאאטר	94	25
ווייבענגרונשע	93	75
נאלרעגעל	98	50
מוייענלאזע	95	50
בוראפעשטער אייזענבאהן-אקטיען	127	75
אונגאריש אייזענבאהן-אקטיען	94	50
מיינענלענגאלאאיזענבאהנאקטיען		
דאנאוראנפפרייפפאארלאזע		
אינבראוקער לאזע	101	25
דרעזדנער לאזע צו 5 אינגאלדן פרעמדע		
דער אונגאריש-ווייאאבעלקען-באאנ צו 5½ פרעמדע	—	98
דער אונגאריש אללגעמיינען באאנקע		
קרעדיטאנשטאלט צו 5 אינגאלדן		
פרעמדע	199	—
דרעסדא צו 6 פרעמדע	105	—
דער אסטראאן	87	75
דער נאריאאסטראאן	154	—

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1881. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

דיא האטהאלשען גיסטלבען קלאנגען אוממער דע-גען אונטערהיקונג זיעגעם דעם שטאאטעס. הערר בלייבראער העטטע אלזא עריר אן דען פראעזע-מאנשען גלייכען זיך אנגעלאסען, ווען נאכ דאס הייראטס-פראעקט זיינעם זאגעם מיט דער מאכטער דעם קאטהאלישען גראפען, האטטעלר דיא פעראנלאסונג צו דיעזער טיפ געגרונדעט-רע. — ווער דיעזען אונם דאריבער טיר-שנע הינגעבען, דאס דיעזער טיפ-פאלל איינער זאלל האבאנגעזעהענען יידישען פאלק, איש ווערלבע דיא יודען דיישטאנדס ווירקלאר שטאלען זיך קאנגטען, איינען געוואלטיגען טרייבונגען אונטרזיך מאכטן. נאמענטלך עטצט, דיא דיעזע יודען-הייען מיט זאפעלעם איפער בעטרעפען ווערדען אונט עם דאפפעלט אונאנגענעהם, ווענן דער אינפלוס-רייכסטע יודע פלאטצלך דעם יודענטהומע דען רי-קען קערדיט, אבריגענס לייטעט אין אלטעם שפריכ-ווארט: „געמאנט מיטפ זיך אן איינעם טאגע!“ ווער זיך מיטפ, וואר אין זיינעם אינגערן געריכם שאן דיש לאנגע קיין יודע, אונד האט בלאם אייגע יידישע געזונגע געהיבעלם. עטצטע שטעללט עם זיך דע-ריים, דאס איך בארון בלייבראער נור אין שיינ-הייליגער הייליגער יואר. דאס יודענטהום ווירד איך פעריגער בעשטעהען. עם ווירד אזמזא שטארקער אונד פעסטער אם אינגערן, יע אינגער הייליגער עם בעזוטצט. (אינדעססען האפפען ווירד נאך אומ-מער, דאס זיך דער בעריכם איבער דיא טיפע אלם דעע הערדיטשטעללען ווירד.)

„(איין אנגענגענטהעם אנ-דענקען.) דיעזער מאגע קאם צו דעם 70 יער-דיגען גרייז הערמאנן שרייבער אין דער צייטא-מארגענאסטע צור אבשטרעטונג אייגע ארטע יידישע פרייא מיט צייטא האלב-נאקטען קינדערן. זיא נאנגטע זיך „אנגטעטע יייים אונד באט ווענגר אים נאכט-קיראטיער. הערר הערמאנן שרייבער, אין פראמטער יודע, דער עבען בייס נאכטמאהלע זאם. האטטע מיטליר מיט דער אר-מען פרייא אונד דען בידען פרייהערענדען קינדערן, ער לייס דען האלב-עי פראגענען אין נאכטמאהל בערייטען אונד געשטאנטעטע אהנען. דאס זיא דיעזע נאכט ביא אהם אים קיאהטיער בלייבען. דעם מארגענס שטאנד פרייא יאגגטעטע יייס איך אונד ערזוכטע, דאס מאן דיא קינדער נאך אייגע שטיגען אים הייזע געדולדען מאגע. זיא נאם פאר, אן אלט-אפען אייגען דייבען פעראנטטען צו דא-בע, פאן דעם דיא אייגענע גלייבען פערלאנגען ווילל. וואריים זיא דאנן צוריקקעהרען אונד אדדע קינ-דער אבהאלען ווערדע, דער נטטמטהיג נייז גע-שטאטטעטע דער אדמען פרייא ערגיג, דיא קינדער פיר אייגע שטיגדען אין זייגער וואהנונג צוריקצו-

---

אנגעריכטעטע שאדען. זיא נוט עס עבען אים אייגענבליקע גיגע, אייטגעגעסעטע: דיא פעריואגדעטען, ווארדען בי-יידע נעשאפפט אונד פערבונדען. טיראדא האטטע מיט פעלען אנשטרענגונגען ווייטע פיריטע אין אייגע יידישע שיפ אייגענטטום: שון איינ שון פעריטע ער אונד זיינע מאנשאפט אוים דען פיער קאנאנען איינ דאס שפאנישע שיפ אונד יריכטעטע דאס נאסען שארען אן. דיא שייטע-מאשינע דעם שפאנישען שיפפטס וואירדע גע-טראפפען אונד אנגרייכבאר געמאכט.

פלאטצלך וואירדע עס אויך דעם שפאנישען שיפ-פע שטילל; עס וואירדע פאן דאמאיס נוכ מעהר באט-כארדיגע. טיראדאס לייטע וואנדרטעטען זיך דערבייבע; אייגענע פרייטען זיך שאן אונד גלייבען בערייטס, דען ווע-אבער דאס שפאנישע שיפ ערגיגגען צו האבען.

אבער ווערע! פאן דעם נאסען שפאנישען שיפפע וואירדען צוויא קלייגערע שיפפע דעראבגעלאסען אונד אייגע נאסע אנגאבל בעוואפפנעטער שפאניער שטיגע הייגען. דיא שפאניער וואללטען נעמליך דעם טיראדא'שען שיפפע נאהע קאמען, עס אין דען נייגוד באהרען אדער ערשטרעבען. טיראדא אבערזאה דיא נאנגע נעפאהר דיעז, זעס אנגרייפפען; ער נאם זייגעם אבער-שטייערמאנגע דען בעפעהל, ווענגסטענס אייגעם דיעזער קלייגען שיפפע נוכ אים דען אייגען צו לאסען, אונד וואבאלד עס אין דיא דעכטע שטוזיישע קאמען וואללטע, אללע קאנאנען דא-דורך אבפייערען צו לאסען. דאנן ריף ער דיא אבריגען לייטע הערביא, דאמיט זיא אויך דיא מאנשאפט דעם צוויישען קלייגען שיפפעס פייערן וואללען.

זיא שפאנד יאקאב טיראדא דא, דאס שוועיגע אין דער טראאס זואר עס זיא, דיא צוויא קלייגערען שפאניען שיפפע האפפען בייגייס אייגע נאפע שפיטקע אים צוריקגעלאנגט אונד זואיגען טיראדאס שיפפע זיא פעבאכ דיא יינגסטע דיא נאפע מיט דער נאנגען מאנשאפט אנגעלאנגט.

אין דיעזע אייגענבליקע לייס נון טיראדאס שייטי-מאן אויך אייגע דער קלייגען שיפפע פייערן, דיא קינגלן מאפען יינגסט; אייגע דער שפאניען שיפפע וואירדע דוינכאהרט אונד פעריאגט מיט דער נאנגען מאנשאפט אנס מעער. טיראדאס מאנשאפט בעגייסטע דיעזע ער-אייגנע מיט אייגע פייריגע-נעשריא. אבער פלאטצלך פעיטפרעכט יאקאב טיראדא אייגען הענפפען שאפ אן זיין שיפ אונד דיעס פעיריגע אויס צו זייגנס שיקען, דאס דאס צוויישע קלייגע שפאניש שיפ אנגען זיין שיפ ערייכטס האבען. —

אונד יינגסט! — טיראדא טיישע זיך נוכ, דענן דיא שפאניער שלייגערען שיפ תאקען הייגיג אונד פאס-מען דאס טיראדא'שע שיפ פאן מעהרערען פיקגען, אים עס צו עישטרינגען.

מיט שווס ערקלעטטערען דיא שפאניער טיראדאס שיפ, אונד אלס זיא עבען אויך דאס פעדרעק שפרינגען וואללען, דא שיקען דיא שפאניער פלאטצלך צוויי — צוטטעריגד פאר שרעקען דיעפען זיא: „היממעל! אונטע-רע הייליגע יונגפרוא מ ר י א אויס ערשיעגען, דיא אונס אבזוהיטען!“ —

(פאר־טעטצונג פאלגט.)

געהען. דיא טירקישע רעגיערונג האט איהם דיעזען בעזוך וואהל געשטאטטעט. דאך דער קראנפרינץ ווילל דאס רעליגיאזע געפיהל דער מאהאממעדאנער ניכט פערלעטצען, דא דיא מאהאממעדאנער עס פיר איינע שענדונג האלטען, ווענן איין כריסט איינען פלאטץ בעטריטט, דער פאן איהנען אלס הייליג געהאלטען ווירד.

* (דיא „אישטויצי-שטודענטען.“) וויר האבען בערייטס געמעלדעט, דאס יענע שטודענטען, וועלכע זיך דורך איינרייכונג איינער אדרעססע אן אישטויצי לעכערליך געמאכט, נונמעהר ניכט אנדערס אלס דיא „אישטויצי-שטודענטען“ גענאננט ווערדען. דיעזע לייטע האבען נונמעהר איינען טיכטיגען „אויספוטצער“ זייטענס איהרער לעהרער, דער אוניווערזיטעטס פראפעססארען, צו ערווארטען. זיא האטטען נעמליך, וויא וויר בערייטס ערוועהנט, אן דען טירען דעם אוניווערזיטעטס-געביידעס פלאקאטע אנגעשלאגען, אום איהרע געזיננונגס-גענאססען צו איינער פערזאממלונג איינצוברופען. דאס אייפשלאגען פאן פלאקאטען אן דעם אוניווערזיטעטס-געביידע איזט יעדאך נור ביי איינווילליגונג דער פראפעססארען געשטאטטעט. דיא ווילדען „אישטויצי-שטודענטען“ האטטען אבער אום איינע זאלכע בעוויללינונג גאר ניכט אנגעזוכט, וועסהאלב געגען דיעזעלבען איינע שטרענגע אונטערזוכונג איינגעלייטעט ווארדע. דיא פראפעססארען זעלבסט בעצייכנען דיעזעס טרייבען אלס איינע שענדונג דער אוניווערזיטעט. זאללטע מאן דיעזע ווילדען יונגען אוים דער אוניווערזיטעט שטאססען, דאנן מאגען זיא ביי אישטויצי שטודירען. זיא ווערדען דא גאנץ זיכערע זאכען ערלערנען קאננען. — אינטערעססאנט איזט עס, דאס דער בובען-שטרייך דיעזער שטודענטען נונמעהר אויך אים רייכסטאגע צור בעשפרעכונג געלאנגען זאלל. אישטויצי וויל נעמליך אן דען מיניסטער דעם איננערן איינע אינטערפעללאציאן ריכטען דאריבער, מיט וועלכעם רעכטע דער אבערשטאדט-הויפטמאנן דען דיא יודענפיינדליכע פערזאממלונג דער שטודענטען אים פארהיניין פערבאטען האבע! אבער אויך איין מיטגליעד דער איסערסטע לינקען וויל איינע גלייכע אינטערפעללאציאן אן דען מיניסטער דעם איננערן ריכטען. דיא איסערסטע לינקען פערדאממען וואהל דיא יודענפיינדליכען אומטריעבע; אללין זיא זאגען: „דער אבערשטאדט-הויפטמאנן דארף זיך ניכט ערלויבען, איינע פערזאממלונג אים פארהיניין צו פערביעטען, דא דיעס איינע פערלעטצונג דעס פערזאממלונגס-רעכטעס איזט! היינטע פערביעטעט דער אבערשטאדט-הויפטמאנן דיא יודענפיינדליכע פערזאממלונג, מארגען ווירד ער איינע פאליטישע אדער אר-בייטער-פערזאממלונג אים פארהיניין פערביעטען. דאס געהט ניכט! דער אבער-שטאדט-הויפטמאנן חעטטע נור דאס רעכט געהאבט, איינען קאממיסער צור איבערוואכונג דיעזער פערזאממלונג צו ענטזענדען. ערסט ווענן דיא פערזאממלונג ווירקליך שקאנדאלע געמאכט אדער אייפרייצענדע רעדען געהאלטען העטטע, דא ווירע מאן בערעכטיגט געוועזען, דיא פערזאממלונג אייפצולאזען. דאך שטעהט ניעמאנדעם דאס רעכט, צו דיא אבהאלטונג איינער פערזאממלונג אים פארהיניין צו פערביעטען! מאגליך, דאס דיא רעגיערונג ביי דער בעאנטווארטונג דיעזער אינטערפעללאציאן פעראנלאססונג נעהמען ווירד, געגען דיא שענדליכען יודען-העטצער ענדליך איין רעכט קרעפטיגעס ווארט צו שפרעכען!

* (דיא רעדע היינריכס — צינדעט.) אים ניי-שטעטין (דייטשלאנד) ווירד בעריכטעט: אם 19-טען דיעזעס ווארדע אן דער היעזיגען סינאגאגע פייער געלעגט, אין פאלגע דעססען זעלבע גענצליך ניעדערגעבראננט ווארדע. ניכט איינמאל דיא ספרי תורה קאננטען געררעטעט ווערדען. אויך איין נעבען דער סינאגאגע בעפינדליכעס יודישעס הויז ווארדע איין אפפער דער פלאממען. עס אונטערליעגט קיינעם צווייפעל, דאסס דאס פייער פאן באוהאפטער האנד געלעגט ווארדע. דא היער אהנעהין זייט דעם 13-טען דיעזעס אונטער דער בעפאלקערונג איינע וואהרע וואוטה געגען דיא יודען הערשט. אם 13טען היעלט נעמליך היער דער שולמייסטער היינריך אוים בערלין איינע וואהרע העטצ-רעדע געגען דיא יודען. עס איזט וואהרשיינליך, דאס אין פאלגע דיעזער אייפרייצענדען רעדע יעמאנד אן דען יודען דאדורך ראכע איבען וואללטע, אינדעם ער דיא סינאגאגע אין בראנד שטעקטע. דער שטאאטס-אנוואלט האט בערייטס איינע אונטערזוכונג איינלייטען לאססען. היינריך קאנן אללענפאללס זאגען, דאס זיינע רעדע דיעסמאל געצינדעט האבע, אללין ער דירפטע דיעזע צינדענדע רעדע דיעסמאל שווער ביססען!

* (איין האכסט טרויריגעס עראייגניס.) שאן זייט וואכען ווירד אין דען אויסלענדישען בלעטטערן פאן איינעם בעפארשטעהענדען עראייגניס געשפראכען, וועלכעס שאן אים פארהיניין פיעל אייפזעהען מאכטע. וויר בראכטען דאסזעלבע ניכט, דא וויר גלייבטען, עס רירע פאן יודענפיינדען הער. נון איזט אבער לידער אן דער טרויריגען טהאטזאכע ניכט מעהר צו צווייפעלן: דיא פאמיליע בלייכראדער אין בערלין טריטט צום קאטהאלישען גלויבען איבער! יא לידער! אללע אנגעהאריגען דער וועלטבעריהמטען פאמיליע, דיא נאך דער פאמיליע ראטהשילד דיא ערסטע שטעללע אונטער דען באנקהויז-בעזיטצערן אייראפאס איינגענאממען, אונד פיר דאס יודענטהום פערלארען. עס איזט דיעזע טהאטזאכע אום זא בעדויערליכער, אלס באראן פאן בלייכראדער, איין ענקעל דעם וועלטבעריהמטען הגאון הקדוש ר' עקיבא איגר זצ"ל, אויף דיעזע זיינע אבשטאממונג שטאלצער וואר, אלס זעלבסט אויף זיינען באראן-טיטעל. אללע וועלט היעלט דענן אויך הערררן בלייכראדער פיר איינען זעהר געזיננונגס-טיכטיגען אונד פראממען יודען. נאך פאריגען „יום הכפורים“ פעראנשטאלטעטע דערזעלבע אים פעראיינע מיט דעם זעהר פראממען ראטהשילד אים פראנקפורט אם מאין אים בארדע אסטענדע, וואָ דיא ביידען עבען פערווייללטען, איין בעזאנדערעס „מנין“, פיר וועלכעס אייגענס צווייא זעהר פראממע פארבעטער בערופען ווארדען. ער קויפטע הערררן ראטהשילד, וויא וויר בערייטס אין נוממער 119 דעם פאריגען יאהרעס געמעלדעט, איינע „עליה“ אום 6000 מארק. ביידע הערערן שפענדעטען איבערדיעס האהע סוממען צום בויע איינער סינאגאגע אין דיעזעס, אויך פאן יודען זעהר בעזוכטען קוראָרטע. אונד דיעזער הערר בלייכראדער האט זייט דעם פאריגען „יום הכפורים“ לידער זיינען פראממען זינן זא זעהר געענדערט, דאס ער נון מיטזאממט דער גאנצען פאמיליע צור קאטהאלישען קירכע היניבערליפט! אונד וואס איזט דער גרונד דיעזער טויפע? געשיעהט זיא עטווא אוים איבערצייגונג? — געוויס ניכט! קיין יודע האט זיך נאך „אוים איבערצייגונג“ געטויפט! איממער וואר דא געלד-, עהרזוכט אדער אירגענד איין הייראטס-פראיעקט אים שפיעלע. אויך דער טויפע דער בלייכראדער'שען פאמיליע ליעגט איין זאלכעס הייראטס-פראיעקט צו גרונדע. דער זאהן בלייכראדערס זאלל נעמליך דיא טאכטער דעם גראפען האטצפעלד הייראטען, וועלכער בעקאננטליך אלס געזאנדטער דייטשלאנדס אין קאנסטאנטינאפעל טהעטיג איזט. גראף האטצפעלד איזט אבער קאטהאליק אונד וואללטע זיינע טאכטער דעם יונגען בלייכראדער נור אונטער דער בעדינגונג געבען, ווענן ניכט נור דער יונגע מאנן, זאנדערן אויך זיינע גאנצע פאמיליע צום קאטהאלישען גלויבען איבערטריטט, דא ער ניכט דורך זיינען קינפטיגען שוויעגערזאהן אין איינע פערוואנדטשאפט מיט איינער יודען-פאמיליע קאממען וואללטע. דער אלטע בלייכראדער האטטע נון דיא שוואכהייט, זיינעם זאהנע צו ליעבע אין דיא טויפע דער גאנצען פאמיליע צו וויללינען. אייניגע וואללטען אויך גלויבען, דאס דיא נייען יודען-העטצערייען אין דייטשלאנד דען אלטען בלייכראדער צום פערלאססען דעם יודענטהומס בעוואגען העטטען. דאס איזט אבער אונריכטיג. בעקאננטליך ווירד אין פרייסען אויך דיא קאטהאלישע רעליגיאן פערפאלגט.

פאָלליעטאָן.

צווייא שוועסטערן.

(82-טע פארטזעטצונג.)

יאקאב טיראדא ליעס איין קורצעס געבעט צו גאָטט פערריכטען, דאס דער היממלישע לענקער אללער געשיקע זיין אונטערנעהמען בעגינסטיגען אונד זיא אללע דורך דיא שרעקען דעם קאמפפעס שיטצענד פיהרען מאגע — אונד ער גינג דאנן אן דיא ארבייט. ער ליעס אללע זעגעל ענטפאלטען, אונד דאס שיפף פלאג מיט פאללער קראפט דאהין. יאקאב טיראדא ליעס אינצווישען אויך דיא קאנאנען אויף זיינעם שיפפע אין שוס-בערייטשאפט שטעללען; דיא וואפפען-קיסטען ווארדען געאפפנעט, דאס פולווער ווארדע אונטער דיא מאננשאפט פערטהיילט; טיראדא היעלט איינע פייעריגע אנשפראכע אן זיינע לייטע אונד דא אונטער דען מאטראזען ניעמאנד וואר, דעם עס ניכט אן פרייהייט אונד לעבען גינג, ווענן דער שפאניער זיעגען זאללטע, זא ווארען מוטה אונד היננעבונג אין אללען וואך, אונד עס וואר קיינער אונטער איהנען, אויף דען יאקאב טיראדא זיך ניכט העטטע פערלאססען קאננען.

אלס אללעס אנגעאָרדנעט וואר, ליעס יאקאב טיראדא דען קאָניג אנטאָניא, דיא מאריא נונעס אונד איהרען ברודער עמאנועל נאך איינעם רוימע צווישען דעם שיפפ-פערדעקע ברינגען, אין וועלכעם זיא אם מייסטען געשיטצט זיין קאננטען.

איינע פיערטעל-שטונדע גינג פאריבער אין באנגער ערווארטונג, דיא ענטפערנונג דער ביידען שיפפע פאן איינאנדער ווארדע איממער גערינגער; אינצווישען ווארדע עס אם אסטליכען הימעל העללער אונד העללער. שאן צייגטע זיך דיא ראטהע פייערקוגעל דער אייפגעהענדען זאננע אם הימעלסראנדע, וואדורך דאס גאנצע מעער פייער-ראטה בעלייכטעט ווארדע — עס וואר איין הערדליכעס שוישפיעל, אבער יעטצט ווארען אללער אויגען אויף דאס שפאנישע שיפף געריכטעט.

פלאטצליך בליטצטע אונד דאננערטע עס אויף דעם שפאנישען שיפפע; איינע קאנאנען-קוגעל ווארדע דארט אבגעשאססען,— אונד עס וואר בלאס איין צייכען, דאס זיך יאקאב טיראדא'ס שיפף שטעללען אונד אנטווארטען מאגע. —

יאקאב טיראדא האטטע ביז יעטצט קיינע פאהנע אויף זיינעם שיפפע אייפגעצאגען; זאנסט אבער מוס אויף יעדעם שיפפע דיא געשטאלט אונד דיא פארבע דער פאהנע אנצייגען, אוים וועלכעם לאנדע דאס שיפף איזט. יאקאב טיראדא מאכטע זיך, אלס אב ער דען שוס דער קאנאנען ניכט האָרטע, אלס אב ער גאר ניכטס געמערקט העטטע, אונד ער ליעס זיין שיפף אהנע יעדע אנטווארט ווייטערפאהרען. דאס שפאנישע שיפף שאס אבערמאלס איינע קאנאנען-קוגעל אב; טיראדא אבער ליעס אויך ווייטער קיינע אנטווארט ערטהיילען. —

נון פייערטע יעטצט דאס שפאנישע קריעגס-שיפף זיינע קאנאנען-קוגעלן דירעקט אויף טיראדא'ס שיפף, אבער דיעזע קאנאנען-קוגעלן קאננטען אן דעם גוט געבויטען שיפפע קיינען בעדייטענדען שאדען אנריכטען.

יעטצט בעפאהל טיראדא, דיא פארטוגיזישע פאהנע אויף זיינעם שיפפע אייפצוציעהען אונד צו גלייכער צייט דאס שיפף איין וועניג נאך רעכטס צו ווענדען, זא דאס דיא דרייא קאנאנען, דיא ער אויף דיעזער זייטע זיינעם שיפפעס האטטע, דיא הויפטזייטע דעם גראָסען שפאנישען שיפפעס בעשיעסען קאננטען. דיעזער בעפעהל ווארדע פינקטליך אויסגעפיהרט — אונד דרייא קאנאנען-קוגעלן ווארדען אויף דאס שפאנישע שיפף אבגעפייערט. דיא ווירקונג וואר איינע בעדייטענדע, דיא שפאניער ווארען דאראויף ניכט געפאסט, דאס יאקאב'ס שיפף אויך בעוואפפנעט זייא; עס שטאנדען דאהער פיעלע שפאניער אויף דעם פערדעקע, אונד פיעלע פאן דיעזען ווארדען דאהער דורך טיראדא'ס קאנאנען-קוגעלן ניעדערגעשמעטטערט! דורך איין אבערמאליגעס פייערן פאן זייטען דעם טיראדא'שען שיפפעס ווארדע אויף דעם שפאנישען שיפפע איין הויפטזעגעל אונד איין טהייל דעם אבערן שיפפעס צערשמעטטערט.

איין וואוטה-געשרייא ערהאב זיך אוים דער מיטטע דער שפאניער; זיא זאהען נון, דאס זיא יעטצט איינען פארמליכען זעע-קריעג אויפנעהמען מיססען. יעטצט בעגאנן איין פארמליכעס באמבארדירען פאן זייטע דעם שפאנישען שיפפעס אונד דאס קלייננערע שיפף טיראדא'ס ווארדע פארמליך מיט געשאססען איבערשיטטעט. אבער געראדע דער קלייננערע אומפאנג דיעזעס שיפפעס אונד דיא שנעלליגקייט, מיט וועלכער עס זיך יעטצט פאם גראָסען שפאנישען שיפפע צו ענטפערנען בעגאנן, ליעס עס זא ציעמליך אונבעשעדיגט.— אבער שאן ווארען פאן דער מאננשאפט דעם טיראדא'שען שיפפעס צווייא טאדט אונד פיעלע פערוואונדעט.

אבער דער מוטה טיראדא'ס אונד זיינער מיטקעמפפער וואר אונגעבראכען, מיט דער גראָסטען בעזאננענהייט ווארדע דער דיענסט דעם שיפפעס פארטגעזעטצט; דער